

ՃԻՆԱԹԼԱՐ
ՍԵՆԵՐԷ ՄԵՐԻՍ 8
ԼԻՆԹԷ ՄԱՅԻՍ 4
ԻՆԷ ՄԱՅԻՍ 2
ԲԱՍՏԱՐ ԽՐԹԵՍԻ ԱՐԿԷ
ՄԻՍԱ ՄԻՐ :

Մանգրամի Էփեսոս

ԻՆՍՏՐԱԿ
ԽՆԱԹԷՆ ՍԱԹԵՐԷ
40 ԲԱՐԱ ՄԵՐ :
ԳԻՄԱԹԱՍԱ ԻՐԹԻ ԽԱՆ
Ն. 41

20 ԲԱՐԱ

ՄԱՅԻՍ 6 ԲԱՍՏԱՐ ԽՐԹԵՍԻ
1885 ՄԱՅԻՍ — 1885 ՇԱՊՐԱՆ 2

20 ԲԱՐԱ

Ի ԽՐԹԱՐ

Ղազէթամար, թէչքերիւր խաւիքի, պաղը զէվաթը դայրէթքէչան վէ հաւ միլիէթմէնաւանքն դայրէթի սանէ-սինտէ հէր կիւն չըգարլման պաշ-լամը, վէ հաւիլլէ մէսարիֆաթըմըդ տաւիր միսլի տուհա արթմընիսէտէ, գարշըթը գուհուրա կիւն դայրէ-թին սէմէրէսի, հէնուզ մէզքիւր մէ-սարիֆաթը գարաթմադըրդա քեաֆի օլտմաուդըրման, վէ թէքարէն մէ-սարիֆաթը Էքսիթմէք նիլիէթիլլէ, նիւսիսէթիլլէ Էքսիթմէքիք ճիւզէթինէ կիթմէքիլլէքէ ճայիլ կէսիլլէմէտի-կինտէն, զազէթամար օգուտագը-դա րազպէթ իտէն վէ գատար ու հա-սիլիէթ թանքեան զէվաթըն համիլ-կէթլէրինէ մադըրմէն վէ ճէսարէ-թէն, երինէ Էվլէթիլլէ ֆիւսթը, եանի սէնէվի 10 մէճիտ իւզըն տէվաթնա, վէ նիւսիսէթիլլէ Էլտէն 30 փարա-եա սաթմարմադըրդա գարար վիլ-մէքիլլէ միւհիթմա վէ մէճպուր օլտու-ղուտուգու, աֆիլլէք տիլէեթէք իւ-թար կիլլէթիլլէք կիպի, շու սայէ-տէ, եանի զուհուրա կէլէն դայրէթ սայթիլլէքէ, հէմ Տիւթմէք վէ հէ-տէ Էսրարը ֆարիս տէվաթ օլտու-մագտէ օլմասընը, վէ Էսրարը ֆա-րիսին 6 ընճը ճիլտիլլէն 26 ընճը, 27 ինճի, 28 ինճի վէ 29 ունճու ճիւզ-լէրինին չըգմըշ օլմալարընը տախի իւթար խաւիքի :

Վէպու միւնասէպէթլէ շուտու տա-խի մաթէսիլլէքի ազիմ պէեան ի-տէրիլլէքի, շու պիր գաշ այ գար-ֆընտա, պաղը դաթլար թարաֆըն-տան, մէճմուլ իթիլլէքի համիլ-կէթլէ վէ դայրէթի կէօրէմէտիլլէքի չէօյլէ տուրտուն, թաշըալարտա պու-լունան գաթլար իւզլէրինտէ, տաշա զիւեաւտէ համիլլէթ, դայրէթ, վէ մէ-գատարիլլէքի կէօրմիլլէքի տիւր : Իշթէ զազէթամըզըն սէնէլլէք ֆի-եաթը պու կիւնտէն պէտ իլէ երինէ 10 մէճիտիլլէ օլտու, վէ Էլտէն նիւսիսէթիլլէ, եարընտան պէտ իլէ 30 քարաեա սաթլըաթա տըր :

ԻՃՄԱԼԸ ԱՆՎԱԼ

Հուտուտու Աֆընսիլլէքի Բու-սիալլէք իլէ Աֆընսիլլէք պէյին-տէ Բէնչուհի ճիլարընտա գուհուր իտիլլէ, ինկիլթէրա իլէ Բուսիա ա-րաթնտա պիր միւհիթպէյի միւտ-հիլլէ գուհուրինէ սէպէպիլլէթ վիլ-մէսինտէն գօրգուլու օլտն գըթ-թալ վագաաթըն թէնսիլլէքըն հէնուզ զիլլէ օլմամըշ օլտուգու, վէ ինկիլթէրա թարաֆընտան տէրմի-եան օլտուգու, Բուսիա թարաֆըն-տան գապուլինէ մուլաֆագաթ կէօ-թէրիլլէն հաքէմ թէքլիլլէ, պիւ-թէքլիլլէ ճիտտի օլմաեալ, թէքլիլլէ նիւհիլլէք ամմէ իլին տիւլիլլէք :

Միւշ պիր ուսթալըզը թէպիւր օլ-տուղու տէրքեալ, Էօգսա, ճիտտէն թաշըգըր քէյֆիլլէթ օլտուաթըն իտտիաթնտա պուլունտուղու պիր զէմանտէ, պիլա Էպէպ հուտուտու թէնսիլլէք իլլէթիլլէ ինկիլթէրա թա-րաֆընտան իտտա օլտուաթն թէն-քալ Գոմարօֆա, ջար հազըթլէրի թարաֆընտան պիր իֆիլլէք գը-լընըն իլմա վէ իհտա օլտուաթն, Էլպէթլէ ինկիլթէրա թաւ իլմ-էսիլլէ հաթը իսէ ճէլիլ աշիլլէքարտըր : Պու գըլըն իթաթըն իսպէր վի-րէն թէնէկրաֆնամէտէ, ինկիլթէր-րա իլէ Բուսիա պէյինտէ ճէրէեան իտէն միւնասէպաթմա պիր կէօնա ինզըլապը մուհիլ օլմաուղը տախի, իլպէթլէ պէեան օլտուաթն իսէ տէ, թէնէկրաֆնամէտէ քէյիլլէ օլտու-տուղու Բէթէրապուրկ շէհրինտէ, պու կիպի պիր իհտա իլէ թէն-սիլլէք փաթընտէ հարէքթլէ իթթի-համ օլտուաթն թէնէրալ Գոմարօֆու թաթլիլլէ, վէ պէլլէ տէ տաշա զի-եաթն իլէքու կիթմէք իլին թէնէլլէ, տէվլէթլէ միւնասէպաթմա, ին-գուրաթ միւհիլ, օլտուաթն, ճայիլ իթթիլլէք տէ-կիլ տիր :

Պագալըմ պու խապէրլէր, Լօնա-րաթա նէ կիպի թէնսիլլէ իտէնէք տիր : Թէնէկրաֆնամէտէ թէնսիլլէ տայիր մաալիլլէք վիլլէթիլլէ մէ-մուլ տուր, պուտուլա պէրապէր, հասըլ օլտուաթ օլտն թէնսիլլէ նէ գատար շէտիտ օլտա, շիմիլլէք սուլ-ու միւնասէպաթ իլպալիլլէք մէնէլլէ պէտիլլէ տիր :

Թէնէկրաֆնամէտէ միւնասէպաթ օլ-տուղու իլպէր, Սըրպիլլէքին հէյ-կէթլէ ճէտիլլէք իլլէքէլլէք, ու-մուլլէն Ավսթիա ըօլթիլլէքաթըն մէյեալ օլտն զէվաթման իպարէթ տիր :

Փարիստէ իլթիլլէք իտէն Գանալ գօ-միլլէք, գանալ հազընտա թան-գիմ օլտուաթ մուհիլլէք տա-լիլլէ պիր րաթըլթ Գալլէք ալմադ-իլլէք, Գահիլլէքի գօնսըլաթըն պիր գօմիլլէք ազու իլթիլլէքի հազ-գընտալ թաթլիլլէք ինթիլլէք թաթլիլլէք իլթիլլէք տիր : Գօմիլլէքին պաղը ազու գանալ տայիր եաթը-լաթա մուհիլլէքին ինթիլլէք նէ-գարէթ, վէ գանալ հազընտա պիր մուհիլլէքին գուհուր թաթլիլլէք տէ, տէվլէթլէք մաալիլլէք վիլլէք իլլէք, Գահիլլէքի գօնսըլաթըն տայիլլէք պիր գօմիլլէք թէնէլլէք իլթ-մէլլէքին իլթիլլէք իլթիլլէք տիր :

Գանալ տայիր թանգիմ օլտուա-թա մուհիլլէքին ճէտիլլէքին ին-թալիլլէքին հազընտա ինթիլլէք իլթիլլէք, պիր գօմիլլէքին թէնէլլէք ինթիլլէքին թարաֆընտան թաթլիլլէք օլտուաթն, միւլալ միւլալպէ-

լիլլէք միւլալպէքէ հիւլլէքին պիր շէյ առտ օլտուաթն տուր : Տիլլէք թարաֆնամէտէ, գանալ տայիր թան-գիմ օլտուաթ մուհիլլէքին ինթիլլէքին աշիլլէքին նէգարէթ մաա-տէպիլլէք, հիւլլէքին Սըրպիլլէքի հալլէք օլտուաթն, վէ հիւլլէքին Սըրպիլլէքին, պու իտուտա ի-ճապ իտէր իսէ, Պագալ Ալիլլէք մի-րաթ-աթ, վէ Պագալ Ալիլլէք տախի, տէվլէթլէք իլլէ պիլ մուհիլլէք, մուհիլլէք լազընտէ ինթիլլէք իլթիլլէք, վէ Սըրպիլլէքի գօնսըլաթըն, միւն-ֆէրիլլէք, մէնսֆիլլէք միլլէքէլլէքին նէգարէթ իլլէ, հիւլլէքին միւլ-պուլալարընա րաթըլթ թաթլիլլէք մէլլէք թէքլիլլէք օլտուաթն տուր :

Պու վէն իլլէ, մուհիլլէքին միւ-նաթընտէն, հուլալիլլէք մագաթէքի-ֆաթէթ իտէնէլլէք գանն օլտուաթն տուր :

Փրանսա տէվլէքին, Թուրքիա օլ-տուղու միլլէքին սէրպիլլէքին սէյրի-սէֆալլէքին նէգարէթ իլլէքէլլէք իլլէք, Սիւլլէքի գանալ իլլէք տախի միւլ-թէլլէք պիր գօմիլլէք թէնէլլէք թէ-լլէք Բէթէրա, միւլլէքին, Ավսթիա, Էս-նա, վէ Բուսիա մուրաթիլլէքաթը, Փրանսան թէքլիլլէքին թէյիլլէք իլթ-միլլէք իտէտէ, ինկիլթէրա վէ ի-թալիլլէք մուրաթիլլէքաթը, պուտա ի-թիլլէք իլթիլլէք տիր : Գօմիլլէքին, հէնուզ պիր գարար վիլլէքիլլէք, միւ-ղաթընտէք իլթիլլէքին իլթիլլէքալ իլլէքիլլէք տիր :

Փրանսա իլլէ Չին պէյինտէ ճէ-րէեան իտէն միւլաթէրաթը սուլ-հիլլէք, մուրաթիլլէք վաթմաթընա թէնսիլլէք օլտուաթն, Բարիստէ, Չին հիւլլէքին, պաղը մէճմուր-լարը մարիլլէքին ինթիլլէք օլտուաթն տըր : Գարիլլէքին պէյինտէ տէվլէթլէք մուհիլլէքին սուլլէքին ազաթ թէքաթընտէ իտէնէք տիր :

Մուհիլլէքին թիւթաթլէք միւլաթէ-րաթը, աթիլլէք թէնսիլլէք օլտուաթն տուր :

Անամ հիւլլէքին Էսթըլան աշտնամէ, Փրանսա մէճիլլէք մէպու-սանընտա, Էսթըլլէքին ալա իլլէ թաթլիլլէք գըլընտէ տըր :

Թօնքիլլէքին Փրանսա ալիլլէքին միտալլէք թէվլլէք, վէ Թօնքիլլէք տէ-նիլլէքալ թէնսիլլէքին թէնէկրաֆ թաթլիլլէք թէնսիլլէք իտուտալարը տախի, մէճ-իլլէք մէպուտան գապուլ օլտուաթն տուր :

Պիւնտէն ալլէք Փրանսա իլլէ Չին տարաթնտա միւնասէպաթը սուլլէքին քէպիլլէք գուլլէք իլլէքէլլէք տիր :

Ամեն Պատրիարք սրբազան հազ-րէթլէրինին հուլալիլլէք Մահանէքէ չըգմաղըք շէրէլլէք կէչէն ճիւլալ իլթիլլէքին ինթիլլէք օլտուաթն պու կիւն գալաթընտան, մէքըր շէ-

րէքի պիրաեան պու կիւն նայիլ պուլլուլաթը, մա մէքըրէթի ազիլլէք խապէր ալլէք տըր :

ԹԵԼԵԿՐԱՖԻՅԷ

Բէթէրապուրկ 16 մայիս
Իմէրաթ Գազըթլէքի թարա-ֆընտան պէրալիլլէքին իլթիլլէք իսթ, թէնէրալ Գօմարօֆա պիր գը-թա գըլըն իհտան պուլլուլաթն տուր : Հէր նէ գատար պու շէյ վուգու պուլլուլաթն իտէտէ, ինկիլթէրա իլլէ Բուսիա պէյինտէ տէքընտ օլտն սուլլէքին պագաթնա տայիր իլմիտ հալի տէկիլլէքիլլէք տիր :

Լօնտա 16 մայիս
Պու ազալաթի չըգան զազէթալար, հէրնէ գատար, ինկիլթէրա իլլէ Բուսիա պէյինտէ տէքընտ օլտն հիւլլէքին հալ էքընտընտ պիր գաշ նօթլալարը հազընտա միւնասէ-լաթն իլլէք մէքընտէ օլմա-սըն իտտա իլլէքէլլէք իտէլլէքին, մէքընտ միւնասէլաթ, մէճմուլաթն պուլլուլաթն հիւլլէքին հալլէք իլլէք :

Լօնտա, 16 մայիս
Փարիս զազէթալարընտան պաղը-լարընտ օլտուաթն օլտն պիր հա-վաթիս, եանի, Սըրպիլլէք պուլլու-նան Փրանսա մէճմուրա թարաֆըն-տան, Սըրպիլլէքին հիւլլէքին, եա-գընտա վիլլէքէք օլտն Սըրպիլլէք օլ-տու գուլաթնտընտ եիլլէք պէլլէ-նին ալլէք օլտուաթն տայիր գու-հուր իլթիլլէք օլտն ֆէրմանա, Փրան-սա թարաֆընտան մուլաթիլլէքին նիլալ նազալընտա պաղընտալարը խապէր վիլլէք օլմաթը, իլլէք եալանա չը-գարըլլէք տըր : Փագաթ, Սըրպիլլէք իլլէքին հազընտա տէքընտ օլտ-նան նիլալաթ, տէվլէթլէք թա-րաֆընտան հէնուզ թաթլիլլէք գըլըն-մամըշ տըր :

Պէրլին 16 մայիս
Գալլիլլէք սէյլլէքին կէօրէ-Բուսիա տէվլէքին թարաֆընտան, Հէրաթտա վէ Բեապիլլէք, պիրէր մէճմուրա մալաթալարը պուլլու-մագըլլէք հազընտա իսթար օլտուա-թա տըր :

Թէնէրալ Անէնգօֆ թարաֆըն-տան, Գըլլէք ալլաթտան Մէքլլէք գատար եաթընտա թէքլիլլէք օլտուաթն չըմէնտըքիլլէքին բանը, Բուսիա հիւլլէքին թարաֆընտան գապու-լլէք շայեան կէօրիլլէք տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Ինկիլթէրա տէվլէքին ֆէվ-գէլաթն սէֆիլլէք օլտն Մ. Ուլլէք մէնասէլլէքին, եարընքի սալը կիւ-նիլ, պէր միլլէք իլթիլլէքին մալլէք իլլէքին թաթլիլլէք իլթիլլէք հու-ղուրա հազըթլիլլէք Մահանէքէ չըգա-ճաթալարը մէնուտ տուր :

յայնժամ նոցա ազդեցութիւնն կը գործէր, բայց ի շահ թէ ի ֆաւս ազգին անցեալ դէպքեր կրնան ճշմարիտ ապացոյցներ ըլլալ: Պետրոս վարդապետ այդ միապետութիւնը ազգային յառաջդիմութեան և գործոց ուղղութեան միակ արգելքը նրկատելով ուզած է նախ տկարացընել և ջնջել զայն և ապա հիմնապէս բառնալու աշխատիլ արմատացած և հնացած անմիաբանութեան աղետալի հետեւանքներն: Նորին Գերապատուութիւնը ուզած է բարձրացընել ժողովրդականութիւնը, որ բողոքովին ստորկացած՝ կանգիտանայր մի դիտողութիւն ընել իւր իրաւանց բռնաբառութեան մասին: Առաջնորդ Հայրը բրած է այս ամենը ոչ թէ նպատակ ունենալով միապետական ոգի կրող ազգայինները խառն տղգային գործոց խառնուելու իրաւունքէն զրկել, այլ նորա միակ իղձն եղած է Ազգը և իւր վարչային գործերը ոմանց քմահաճութեանը խաղալիք և առանձնաշնորհ լինելէ ազատելով, ըստ Սահմանադրութեան ազգային հասարակութիւն և համերայնութիւն մը գոյացնել ի բարոյքումն Հայ ժողովրդեան ապագայի: Սակայն, ո՞վ արդէն կը հաւատար և կրնար երաշխաւորել թէ մի քանի ձեռնհաս քըննիչ վարդապետներու և յօդուածագրին ուղածին պէս «առաջնորդական բարձր հանգամանք ունեցող» եպիսկոպոսներու խաղաղասիրական ջանից անյաջող ելքէն զկնի Պետրոս վարդապետ պիտի զօրէր իւր բուն նպատակին հասնիլ և պարծիլ այսօր որ Գարահիսարի մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատած է: Ո՞վ կրնար նաև ապահովել թէ երբ Պետրոս վարդապետ միապետներու խնկարկէր և անոնց ապաստանելով գործէր, չպիտի հանդիպէր երկու թաղային կուսակցութեանց հոսանքին, որուն զոհ գընաց նախկին Առաջնորդ Գեր. Աբրահամ Սրբազան, և եթէ չեմ սխալիլ նոյն իսկ այդ հոսանքին մէջ կատարուած է վերջին առաջնորդական ընտրութիւնը:

Սրդ կը հարցնենք Պ. Նամակագրին թէ ի՞նչ յանցանք ունի առաջնորդ մը, երբ ժողովրդականութեան ողջամիտ մասը իւր կարծիքին տէրը չէ, և միապետք բուռն են իրենց կրից մէջ և որ աւելին է կուսակցական ոգին սերնդական ակտի մը պէս կայ ու կը մնայ ժողովրդեան սրտերու մէջ: Առաջնորդը ի՞նչ կրնայ ընել այն հօտին՝ որ լոկ ազդարարութիւններով և խրատական բանիւք չուղղուիր, որ առանց պատասխանելու իւր հովուին ջանից և հրաւերին ամէն ինչ անկէ կապասէ, որ դըրամ չը վճարեր և կը պահանջէ որ Առաջնորդը դպրոցները բարեկարգէ յառաջացնէ, որ նոյն իսկ Առաջնորդի ամսականները անվճար կը թողու և նորա ի Սեբաստիա կամ այլուր երթալուն առթիւ օգուտ քողերով կուլէ բացակայութեան ամսականները զեղջել, որ մէկը թուեմ:

Շատ իրաւացի է որ Գարահիսար «բանիբռն առաջնորդներու, անձնուէր հովիւներու և խնամատար հարց պէտք ունի.» սակայն ո՞վ կըսէ թէ

մի և նոյն իրաւամբ Առաջնորդ մը ալ բարեսէր, խաղաղ, փութաշան, արթուն և զգայուն ժողովրդեան մը պէտք չունի:

Պետրոս վարդապետ ըրաւ ինչ որ կարելի էր առնել փութորկայից ժամանակի մը մէջ, այլ արդ բողոքովին լքեալ և ձանձրացած խռովասէր ժողովրդեան մը յարուցած անվերջանալի աղմուկներէն՝ ուզեց իւր պաշտօնի շրջանակ սեղմել և մասնաւոր իւր ջանքեր ի գիւղօրէս խաղաղասէր ժողովրդեան մը մէջ կեդրոն ունենալով, իրբեւ Սիս դիւղի Ս. Առաքելոց վանքը, որ գիւղայնոց յատուկ նպատակներով և իւր անձնական զոհողութիւններովն նորոգած չէնցուցած է, և կաշխատի վարժարան մը ալ բանալ անդ իւր տրամագրութեան տակ խեղճ գիւղացւոց զաւակները կրթելու համար, զայս տեսնող Գարահիսարցի ժողովուրդը մանաւանդ միապետականաց դասը անշուշտ չէր կրնար լուռ մնալ այն միակ գաղափարաւ թէ երկու առաջնորդներ միանգամայն ուժածապառ ընելով վանքերու անկիւնները անգործութեան դատապարտած լինելը մշտնջենաւոր նախատինք պիտի լինէր իրենց, և այս եղած է բուն շարժառիթը տարի մը առաջ պատահած դէպքի մը առթիւ Առաջնորդ Ս. Հօր բռնած մեղմ ընթացքը հրապարակ հանելով խել մը ծանր անկարգութիւններ ալ անոր վերագրելուն, որպէս թէ իրենք բողոքովին անշարժ և անճարակ էակներ լինէին և Պետրոս վարդապետ միայն պարտաւորեալ լինէր իրենց վերաբերած և չբրածն ալ ընելու: Այս պարագայից մէջ երբ արդէն Պետրոս վարդապետ քաղաքի ազգայնոց կողմէն լքեալ ոչ մի ժողովոյ նախագահած և ոչ իսկ ի նոցանէ առաջնորդական իրաւունքներէն բան մը ընդունած ունի, այլ կապրի գրեթէ գիւղացւոց սովորական տուրքերովը, ի՞նչ կը նշանակէ արդեօք անպատուելու ելլել նորին Գերապատուութիւնը. եթէ ոչ ստիպել զինքը որ բողոքովին հեռանայ Գարահիսարի սահմաններէն:

Մեր յօդուածագիրը չը խղճեր ըսելու թէ՝ « Պետրոս վարդապետ Սահմ. ժողովոյ լուծման և մեծամեծ զժողովեանց պատճառ եղաւ» . կը հարցնեմք երբ Գաղաքական ժողով անուանեալ ազգային կարեւոր մարմինը հակառակ Սահմանադրութեան կը մերժէ Առաջնորդի մը նախագահութիւնը օրինական նիստերու մէջ, և առանձինն գաղտնի նիստեր ընելով վաւերացումներ կընէ, ի՞նչ ընելու էր այն Առաջնորդը որ լաւագոյն համարուէր քան իւր այժմեան ընթացքը, կը հարցնեմք նաև Պ. Յօդուածագրի թէ հակասութեան մէջ չլինար արդեօք գուր և քոյրեր անուանած եկեղեցականի մը համար թիչ մը վերջը ըսելով թէ «միայն իւր փառքն կը մտածէ» . և առ այս իբր ապացոյց մը կը բերէ եպիսկոպոսաւնալու ջերմ բաղձանք էջմիածին ուղեւորիլը առանց հրամանագրի: Պետրոս վարդապետի այս փափաքը օրինաւոր էր, քանի որ Գաւառ. Երեսի. ժողովը մեծամասնութեամբ արտօնած է անոր, իրեն կը մնար

միայն սպասել հրամանագրին, որ պիտի վաւերացնէր իւր մէկ ճշմարիտ բաղձանքը, մի և նոյն բանն էր եթէ մի քանի տարի վերջը տրուէր եպիսկոպոսանալու որոշումը և հրամանագիրը, քիչ մը կանուխ ըլլալէն չհետեւիլ թէ Առաջնորդը փառասիրութիւն կը տածէր և թէ եպիսկոպոս լինելով փառաց գաղաթնակէտը հասած պիտի լինէր, մինչ նոյն պիտի մնար իւր պարզակեցութեան խոնարհ Առաջնորդարանի մը մէջ, գալով ուրիշ մի քանի կէտերուն, այնչափ անարժէք բաներ են որ պատասխան չեն վերցնել, վարդապետը «ես ժողովրդական եմ» ըսեր է, «կաթողիկոսը զիս եպիսկոպոս չօծեց նէ, գոնէ ես իւր թաղման օծումը կատարեցի և ինչ» . ասոնք արդէն ինքնին կապացուցանեն զրութեան մը ներքին նպատակը:

Առաջնորդ Հայրը Աշխարհօվայի ժողովուրդը կը կեղեքէ եղբի վանքին համար ոչխար փայտ և ինչ հաւաքելով և կը քարոզէ որ «Գաւառական Մատուկին ստակ չը վճարեն, զի քաղաքացիք կը մսխեն, իրեն միայն վճարեն որ վանքերնին չինէ», Այս վանք տարիներէ ի վեր կիսայրեաց և աւերակ ու անշուք վիճակի մը մէջ էր, ո՞վ արդեօք փոյթ ունեցաւ ցարդ վերաշինելու զայն, ուր երբեմն այնչափ ուխտաւորներ կը յաճախէին: «Գաղաքացիք կը մսխեն» խօսքը մեծ նշանակութիւն ունի առնոց համար, որք կը համարձակին հարցնել թէ իրօք ի՞նչ եղան այսչափ տարիներէ ի վեր այդ վանքին հասոյթներն ու եկամուտներ, որոց հաշիւը չ'գիտենք ո՞ր տարիներու համար պահուած է:

Պետրոս վարդապետ կը սանձէ եղբր շահագործողութեան լեզուն և կը խեղդէ նոցա շահագործող վրդապետականութեան տիրող և ազդու կամաց առջեւ գոյութիւն ունի ողջամիտ ժողովուրդ մը. և ինչ կըրցան ընել ցարդ այդ ողջամիտ կարծեալներն հարստահարիչ միապետներու դէմ, այդ ողջամիտ մասը միայն այս ինչ քահանայի գայթակղելի ընթացքին և առաջնորդ Ս. Հօր յաջաւ բժարնդիւրներու միայն յանցանք համարուող թերութեանց դէմ դիմելու և լեզու չարժելու դիւցազնութիւնը ունի:

Ո՛չ, Ազնիւ յօդուածագիր, ո՛չ, ո՛չ, Գարահիսարցի ազգայիններ, եթէ ձեր մէջ ողջամիտ մաս մը գտնուէր, դուք պէտք չէիք ունենոր առաջնորդներու գերբնական զօրութեանը և գործունէութեանը, ու այսչափ անոնց ետեւէն չէիք իյնար, այլ դուք ձեզն արիւթութեամբ կը կարգադրէիք Ազգային և դպրոցական գործեր, օրինակ առնելով ձեր դրացի անհովիւ քաղաքներէն, յորս սակաւաթիւ հայք կրնան յաջողութեամբ ընել այս ամէնը՝ զոր դուք Առաջնորդ, ուսումնական մարդիկ, և ողջամիտ ժողովուրդ ունենալով հանդերձ չէք կարող առնել:

Ինչու և ուրեք այդպէս Գարահիսարցի հայեր, աստին անդին դիմելով լալկան մանուկներու պէս, տակաւին չը հասկըցա՞ք թէ ինչու մտիկ չընէր ձեզ պատրիարքարանը. ամօթ

է ձեզի, երեք հազարէ աւելի՝ Հայ կամը կըսէք, գործող մը չունիք ձեր մէջ, որ առանց պահ մը կարօտ լինելու Առաջնորդի տնօրինէ և կատարէ առ ժամ մի ձեր ազգային գործեր: Պատրիարքարանը ինչ ընէ, ոչ՝ դաստոտ կըցիք ապրեցնել և ոչ Առաջնորդ, լաւ կըլլար որ ձեր մէջ ջէն ամենէն կատարեալը ընտրելով խրկէք ՚ի Պատրիարքարան, որպէս զի վարդապետ, Առաջնորդ օծելով ձեզ դարձնէ, եթէ ոչ կտրեցէ՞ք ձեր յոյսը այդ եկեղեցականներէն և դուք անձամբ գործեցէք:

Եթէ յօդուածագիրը քաջութիւն ունենայ գաղտնիքներու վարագոյրը պարզելու, մեք պիտի պարզեմք յայնժամ ի լուր աշխարհի մի միայն ճշմարտութիւններ:

Ծ. Գարահիսար 22 ապրիլ 1885
* * *

Մա թէսսիւֆի աղիմ պէեան ի տէրիք քի, ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ պալէատէքի քեամիլճէ եազըլմըշ օլան ճէվապնամէկի, քեամիլ պիր զաթ թարաֆընտան ալաթգտան սօնրա, պուռնու դրտաթ օլարագ, միւմ մաիլէյհ ներկարարեան Գեր. Պետրոս վարդապետին ալէյհնտէ օլտուղու հալտէ, տիկէր պիր մէքթուպ տահալաթ իսէտէ, արթըգ անըն տէրճիլնէ լիւզում կէօրէմէյիլ, չիւնքի, զաթէն պու տէֆաքի եազըլան, լար տալի էվլէքիլէրին թէքէրըրլէրլէրի օլտուգտան պաշգա, անլէրին ճէրհիլնէ վէ եախօտ սէպէպիլնէ տալի ճէվապարտա, իշթէ պու մէքթուպտա վիրիլիլլէր տիր:

Փազաթ, զիեատէսիլլէ չուա թէսսիւֆ օլունուր քի, Շապին Գարահիսար կիպի պիր մէմլէքէթտէ, հալէա զարաղ ու նէֆասիլլէթ հիւքմ իթմէքտէ պուլունտուղունտան, մէքթէպլէրի սէֆիլ հալտէ գալմաղ տա, վէ պու եօլտա հիչ պիր ֆայիտէկի մուճիպ օլմաեան գըլ ու գալ, նասըլ քի կէօրիլմէքտէ տիր, կիւնտէն կիւնէ քէսպի քէօրէթ իլլէմէքտէ տիր:

Պիգիմ անլաերլըմըզա նէզարէն, իքի թարաֆտա տախի ազ չօգ թագսիբաթ պուլունմագտա տըր, վէ արա եէրտէ պիրի պուլունտուպտա, հիւսնի հալ վէ իմթիլգաճըն հուսուլինէ չալըմատըգա, պու ֆիւնալըլըն ճէնիւ ալըմաեանագ տըր, վէ պուռնու եաքմագըլը տա բաթիլիլլէրին վազիֆէյի մուգատտէսէսիլտէն տիր, օրաեա զաեթ լիլլէ տալի վէ միւտէպ պիր պիր զաթ կէօնտէրիլլէրէք, ֆէնալըլըն թա հասընտան մահվընա հիմմէթ օլունմագըլը վէ արթըգ օնտան սօնրա, ֆէնալըլըն հէր գանդի թարաֆտան սէպէպիլլէթ վիրիլիլլէրի սէ, իճապը իճրասընա պազըլմագըլը իգթիլգա իտէր, վէ պուռնուտա, անգտըիպ, Ամեն. Յարութիւն սրբազան հաղէթլէրինտէն ընճա իտէրէք պէքլէրիլ:

ՍԱՐԱՖԻՅԵՆ

ԳԱՆԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍՐ		
Էսհամը	Ումում (Տ Սէրի)	17-26
» « Մայիս 6 սապահ աշ		17-25
» « Էն երեքտէք		17-25
» « Էն աշաղը		17-28
» « սաաթ 5 տէ		17-25

